

STOJAN ŠPEGEL

»V SIMBIOZI DOMIŠLIJE IN ZAVESTI«

KURATORKA: MAG. MOJCA ŠTUHEC

Galerija DLUM, Židovska ul. 10, Maribor
6. 8.—31. 8. 2024

STOJAN ŠPEGEL

Videti več od naslikanega

Druga samostojna predstavitev Stojana Špegla v Galeriji DLUM prinaša cikel slik s svežo in z zrejšo likovno poetiko. Ta nastaja od leta 2021, ko se je v avtorjevem ustvarjanju pripetila nenačrtovana prelomnica. Nanjo je vplivala upokožitev in s tem prekinitev stikov z delovnim okoljem, ki je do tedaj močno zaznamovalo Špeglov umetniški izraz, ter v nadaljevanju dve nepozabni pariški izkušnji na rezidenci v Cité internationale des arts, kjer je podoživljal vrhunce likovne umetnosti in se napajal z neskončno boemskim utripom mesta. Pred tem prevladujočo industrijsko motiviko, vezano na arhitekturno dediščino premogovnikov doma in po svetu, je sedaj

prepričljivo zamenjala med resničnost in sanje umeščena domišljijsko obarvana krajina. V ospredje je stopila poglobljena avtorjeva izpoved, ki nas popelje v razburkano morje vtisov, čustvovanj, zaznav in premišljevanj.

Na posameznih slikah zaslutimo idilično podobo narave in z nekaj fantazije slišimo petje ptic ali žuborenje potoka, drugje je dogajanje povsem imaginarno, najdemo se v labirintu na videz nepovezanih prostorov. Zapleteni motivi s svojevrstno simboliko opazovalcu vzbujajo številne asociacije in vprašanja. Avtor jih enigmatično opisuje kot »... krog, katerega središče je povsod in katerega obsega ni nikjer ...«. Vodilna

oblika slik je namreč krog, ki ima močno simbolno konotacijo.

Krog predstavlja povezavo med dušo in telesom, tam se združita ter izžarevata neskončno energijo do življenja. Simbolizira tudi čas, harmonijo in zaščito, preplet spominov, preteklih dogodkov ter zavedanje trenutka »tu in zdaj« in se vizionarsko spogleduje z bodočnostjo. Popolni krog nima ne začetka ne konca, a na slikah Stojana Špegla gre za njegovo (simbolično) prekinitev. Upodobljeni prizori potekajo v krožnici in zunaj nje. S silovito kompozicijsko dinamiko oblik in z intenzivnim koloritom se v večplastnih pripovedih mojstrsko ujamejo nasprotja, ki se zrcalijo kot kalejdoskop številnih podob. Te z magičnostjo (od)sevajo čez

svoje meje in se razlivajo po vsej slikarski površini. Gledalec jih dojema kot serijo prizorov iz milnega mehurčka ali kristalne krogle, ožarjene s čarobno svetlobo. Barvne gmote in njihove kombinacije so tiste, ki narekujejo vzdušje in vzbujajo domišljijo. Svetlejši toni nas ponesejo k novim idejam, temnejši potopijo v globino izkušenj in spominov.

Stvarnih predmetov (industrijskih objektov) je v kompozicijah le še za vzorec. Mestoma prepoznavamo objekte iz narave, podane povsem stilizirano, človeška figura ali njegov obraz se mestoma pojavita kot privid. Kompleksnejše vizije se razprostirajo čez tri slikarska platna (triptihi), kjer se na stranskih dveh še očitneje odraža odmev osrednjega motiva.

Iskrivo vsebinsko noto slikam pridajo pesniško zapisani naslovi. Ti subtilno spodbudijo gledalčevo intuicijo, da pri lastni analizi sledi namigu Malega princa »Kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Bistvo je očem nevidno«.

Špeglov umetniški izraz je ekspresionističen. Objektivnost slika skozi lastne izkušnje in pod vplivom nezavednih duševnih stanj ter z likovnimi prvinami, značilnimi za umetniški slog iz začetka 20. stoletja. Sproščen odnos do barve in oblike, opuščanje perspektive ter vpeljevanje svojevrstne simbolike za prikazovanje nadnaravnega, nedoumljivega v obliki asociacij; vse to ustreza tudi teoriji Andréa Bretona, ki je pred natanko stoletjem opredelil umetniško smer – nadrealizem.

Francoski književnik se je skliceval na očeta psihoanalize, Sigmunda Freuda, ki je domneval, da sanje prikazujejo nezavedni um, ki ni oviran z zavestnim nadzorom, in s tem dajejo posamezniku neposreden vpogled v uganko njegove individualnosti. Špeglova predstavljena dela so zato večplastna, so avtorjeva refleksija in hkrati vabilo gledalcu, da se poglobi v svoj skriti notranji svet in ga s pomočjo fantazije razišče.

Mag. Mojca Štuhec

STOJAN ŠPEGEL

BIOGRAFIJA

Stojan Špegel je rojen 14. 11. 1963 v Slovenj Gradcu. Diplomiral je na Arthouse – Šola za risanje in slikanje pri prof. Darku Slavcu, kjer je tudi končal magistrski študij iz likovne umetnosti. Je član Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov in DLUM. Ustvarja med Šoštanjem in Mariborom.

Do sedaj je imel 49 samostojnih razstav in je sodeloval na preko 100 skupinskih razstavah. Prejel je tudi 14 nagrad in priznanj. V letu 2021 in 2022 je bil udeleženec umetniške rezidence v Cité internationale des arts v Parizu. Predstavljen je v World Encyclopedia International Artists Book Collaborative Project (Vermont, USA, 2001) in monografiji slovenskih slikarjev in pesnikov z naslovom Poetika (Tatjana Pregl Kobe – Koroška galerija likovnih umetnosti). Leta 2000 je izšel predstavitveni katalog njegovih slik z naslovom Na prelomu tisočletja, v letu 2007 je izšla predstavitvena monografija z naslovom Notranje pokrajine – slike, leta 2019 pa monografija z naslovom Industrijski motiv.

Samostojne razstave:

- 1996 Ljubljanska banka, Šoštanj
- 1997 SKB banka, razstavišče Skriti kot, Ljubljana
Direkcija za rudna bogastva Slovenije, Velenje
- 1998 Galerija Vila Katarina, Ljubljana
Center umetnosti Jozsef Attila – skupaj s še tremi avtorji – Budimpešta
- 1999 Mestna galerija, Šoštanj
- 2000 Galerija Pungert, Kranj
- 2002 SKM St. Elisabeth, Berlin
Galerija Geoplin, Ljubljana
Mestni muzej Idrija – Galerija Idrija, Idrija
Galerija Mik, Celje
Razstavišče Barbara, Premogovnik Velenje
Mestna galerija Riemer, Slovenske Konjice
- 2004 Razstavišče Fori, Velenje
- 2005 MC Patriot, Slovenske Konjice, VII. Kulturni teden KŠDD
- 2007 Mestna galerija, Šoštanj
Galerija Velenje
- 2008 Razstavišče Goga, Novo Mesto
- 2009 Savinov likovni salon, Žalec
Kulturni dom, Slovenske Konjice
Galerija Inštituta Jožef Štefan, Ljubljana
- 2013 Galerija MIK, Ljubljana
Galerija Loterije Slovenije, Ljubljana
- 2014 Galerija Šoštanj
Muzej premogovništva Slovenije

2015 Galerija Kvartirna hiša, Celje
 2016 Galerija knjižnice Tolmin
 Razstavišče Bobit, Ljubljana
 Naravoslovnotehniška fakulteta – Oddelek za
 geotehnologijo, rudarstvo in okolje, Ljubljana
 2017 Galerija Kulturnega centra, Valjevo
 Velika galerija Kosovelov dom, Sežana
 Razstavišče Gorenje, Velenje
 Nova galerija DDT, Trbovlje
 2018 Galerija DLUM, Maribor
 Jakijeva hiša – Galerija Nazarje
 Galerija Muzeja Laško, Laško
 Galerija Medija, Zagorje
 Galerija Krka, Novo mesto
 2019 Muzej premogovništva Slovenije, Velenje
 2020 Institut Jožef Stefan, Ljubljana
 2021 Razstavišče Koroške osrednje knjižnice dr. Franca
 Sušnika
 Galerija Studio Hani, Zagreb
 Cite internationale des arts, Open studio, Pariz
 2022 Cite internationale des arts, Open studio, Pariz
 Galerija FBUNKER, Velenje (skupaj s Stanetom
 Špeglom)
 Fakulteta za računalništvo in informatiko, Ljubljana
 (skupaj s Stanetom Špeglom)
 2023 DDT, Trbovlje (skupaj s Stanetom Špeglom)
 2024 Razstavišče knjižnice Prežihov Voranc, Ljubljana
 Galerija Velenje

Nagrade:

- 1. nagrada - mednarodna likovna kolonija Budimpešta - Csepel, 1998
- odkupna nagrada - mednarodni Ex tempore Piran 1998
- nagrada Ex-tempore Dobrna 1998 (ena od treh podeljenih enakovrednih nagrad)
- posebna nagrada mednarodni Ex-tempore Piran 1999
- nagrada Ex-tempore Dobrna 1999 (ena od treh podeljenih enakovrednih nagrad)
- velika odkupna nagrada - mednarodni Ex-tempore Piran 2002
- 2. nagrada - mednarodni Ex-tempore Halbenrain (Avstrija) 2005, bodoče regije EU Alpe-Jadran-Donava
- velika odkupna nagrada - mednarodni Ex-tempore Piran 2005
- priznanje - mednarodni Ex-tempore Coseano (Italija) 2006
- priznanje - mednarodni Ex-tempore Coseano (Italija) 2007
- priznanje - mednarodni razpis Coseano (Italija) 2007
- odkupna nagrada - mednarodni Ex-tempore Piran 2007
- nagrada - likovni natečaj Eko Drava, Maribor 2022
- priznanje - mednarodni razpis Coseano (Italija) 2023

Stojan Špegel
 magister likovnih umetnosti

Cesta talcev 2 b
 3325 Šoštanj
 Slovenija
 GSM: 00386 (0) 41 782 692
 E-mail: stojan.spegel@gmail.com

Stojan Špegel

1. V okroglini časa,
2022–2023, mešana tehnika,
les, 97 × 78 cm

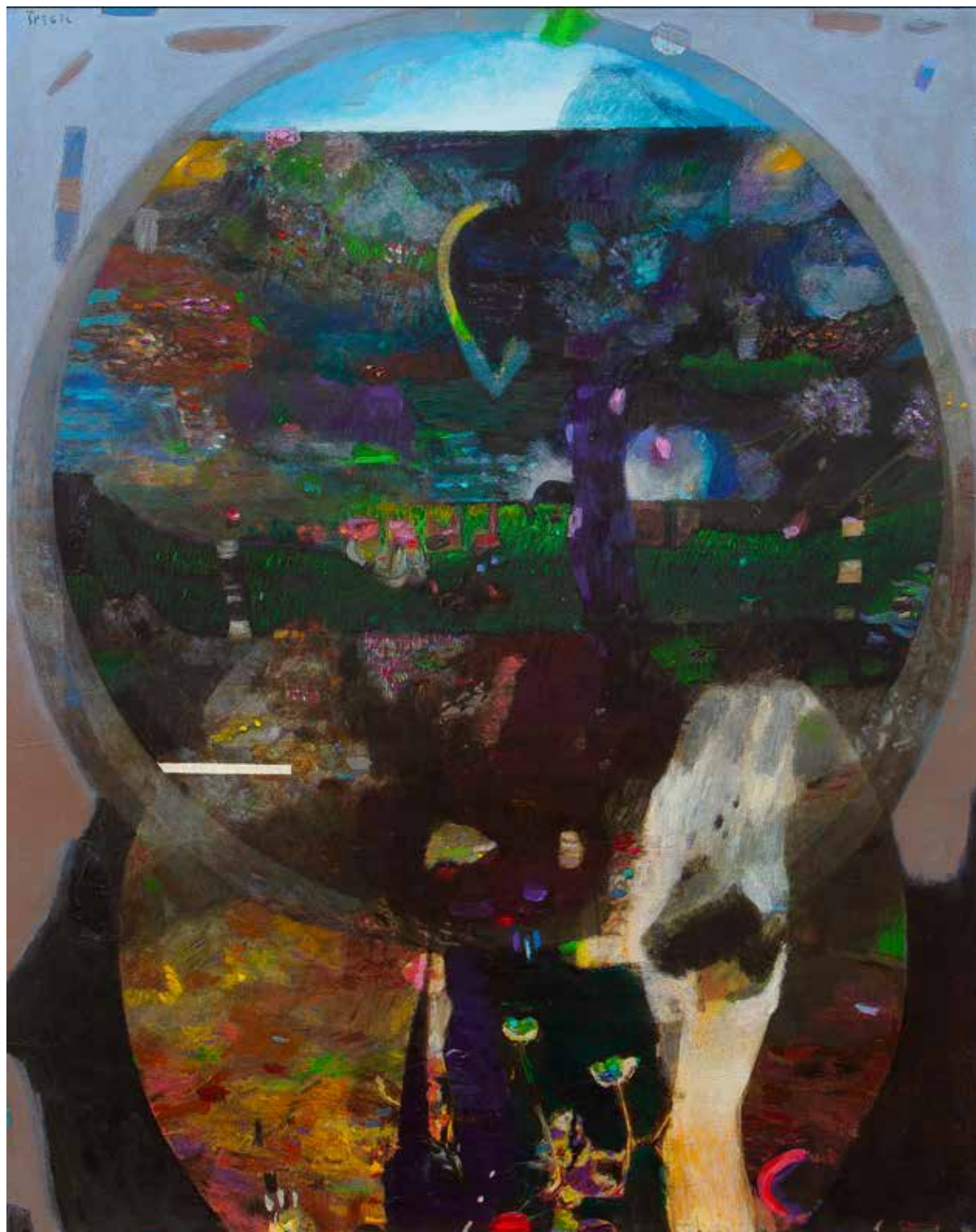
2. Jezdec v suhi nevihti,
2022–2023, mešana tehnika,
les, 97 × 77,5 cm

Stojan Špegel

Stojan Špegel

3. Novembrski dež se je
ujel v gnezdo tkalca tišine,
2022–2023, mešana tehnika,
les, 97 × 78 cm

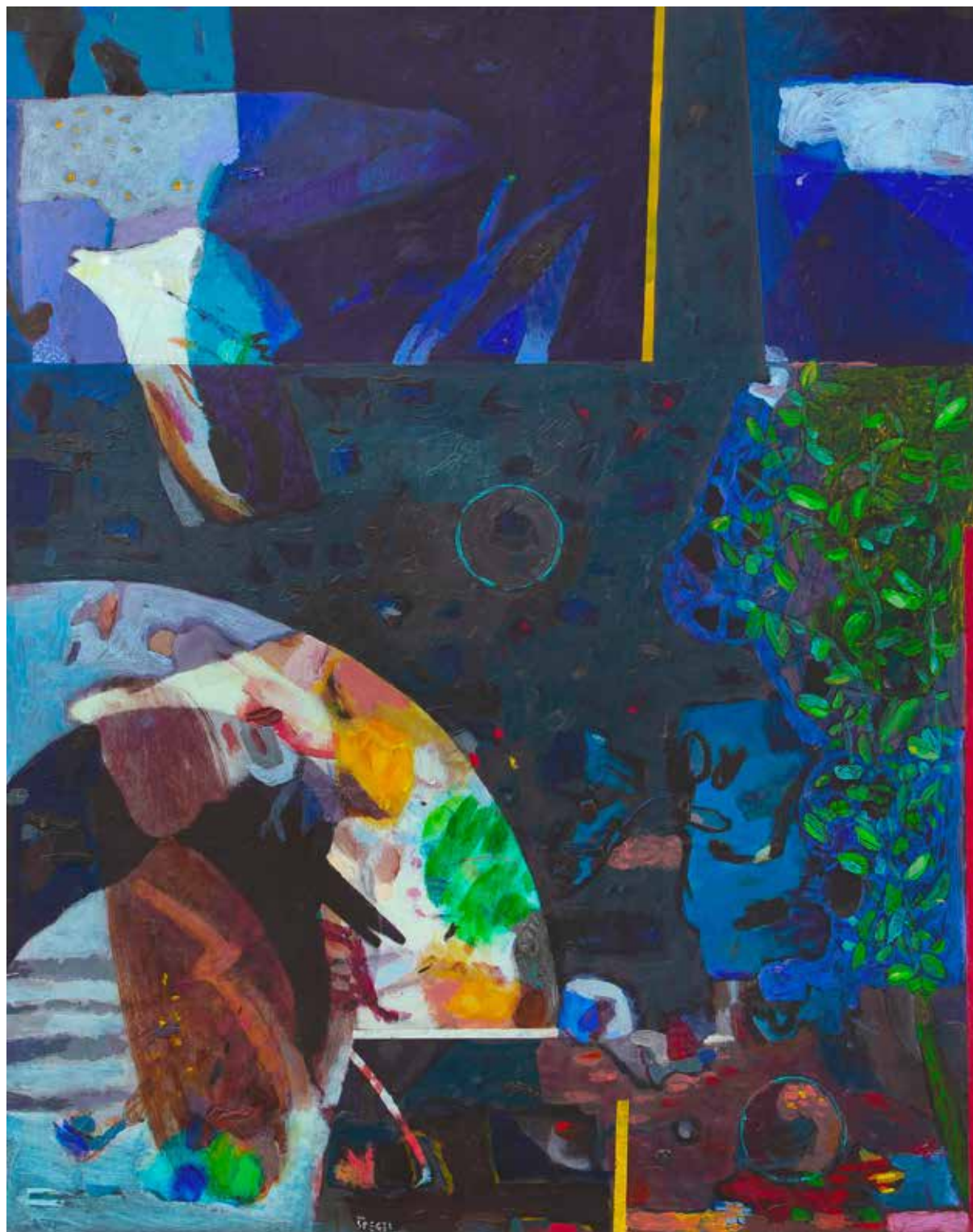

4. Vrtovih tišine,
2022–2023, mešana tehnika,
les, 97 × 78 cm

Stojan Špegel

5. Drhtenje noči objema poletne sapa 1., 2022–2023, mešana tehnika, les, 97 x 77 cm

6. Drhtenje noči objema
poletne sapa 2.,
2022–2023, mešana tehnika,
les, 97 × 76 cm

Stojan Špegel

Stojan Špegel

7. V modrih odsevih zveni nepozaben
timbre 1., 2022–2023, mešana tehnika, les,
97 × 70 cm

8. V modrih odsevih zveni nepozaben
timbre 2., 2022–2023, mešana tehnika, les,
97 × 70 cm

Stojan Špegel

9. V modrih odsevih zveni nepozaben timbre
3., 2022–2023, mešana tehnika, les,
97 × 70 cm

10. Zjutraj ni bilo na nebu niti oblčka,
2022–2023, mešana tehnika, les,
97 × 70 cm

11. Koliko je vredna nevidnost, 2022–2023, mešana tehnika, les, 97 × 78 cm

12. Simbioza, 2023, triptih, mešana
tehnika, les, sredinska slika: 99 × 81 cm,
stranski sliki: 99 × 41,5 cm

13. Tisti glasovi, 2023–2024,
triptih, mešana tehnika, les,
sredinska slika: 99 × 81 cm,
stranski sliki: 99 × 41,5 cm

14. Odsevi in odmevi, 2023–2024,
triptih, mešana tehnika, les,
sredinska slika: 97 × 68 cm,
stranski sliki: 97 × 33 cm

15. Časovna suita, 2023–2024, triptih, mešana
tehnika, les, sredinska slika: 97 × 71 cm,
stranski sliki: 97 × 36,5 cm

16. Brez naslova, 2022–2024, mešana
tehnika, les, 24 × 18 cm

Stojan Špegel

Stojan Špegel

17. Brez naslova, 2022–2024, mešana
tehnika, les, 24 × 18 cm

18. Brez naslova, 2022–2024, mešana
tehnika, les, 24 × 18 cm

Stojan Špegel

KOLOFON

Naslov kataloga: Stojan Špegel »V simbiozi domišljije in zavesti«

Katalog izdal: DLUM, Trg Leona Štuklja 2, Maribor

Založnik: DLUM, Maribor

Zanj: Kristina Prah

Avtorica besedila: Mag. Mojca Štuhec

Lektorica: Kristina Prah

Oblikovanje in tehnično urejanje: Vojko Pogačar

Avtorja fotografij: Maja Šivec, Dejan Tonkli

Razstava v galeriji DLUM,
Židovska ulica 10, Maribor

Izid: Maribor, avgust, 2024

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

75(497.4):929Špegel S.(0.034.2)

ŠPEGEL, Stojan

Stojan Špegel [Elektronski vir] : Galerija DLUM, 6. 8.
- 31. 8. 2024 : [v simbiozi domišljije in zavesti] / [avtorica
Besedila Mojca Štuhec]. - E-katalog. - Maribor : DLUM,
2024

Način dostopa (URL): <https://www.dlum.si>
ISBN 978-961-96702-6-2
COBISS.SI-ID 202429699

Sponzorji:

**Mestna občina
Maribor**
Univerzitetno
mesto

KULTURNA ČETR
židovska
CULTURAL QUARTER

STOJAN ŠPEGEL